

Yrkande

(Vänsterpartiet, Miljöpartiet)

2020-04-17

2.2.6

Yrkande angående – Redovisning av uppdrag om införande av trygghetsvakter och trygghetsvårdar

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att avbryta pilotprojekt ordningsvakter.
2. De 6 miljoner kronor som avsatts för pilotprojektet överförs till Social Resursnämnd för att stärka stadens trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete samt uppsökande verksamheter.
3. Kommunstyrelsen godkänner för egen del redovisningen av kommunfullmäktiges uppdrag att dels tillsammans med berörda nämnder och bolag, utreda ett införande av trygghetsvakter för att öka tryggheten i kommunen och dels, att i samband med en utredning om införande av trygghetsvakter också utreda ett utökat införande av trygghetsvårdar. Ärendet återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med ordinarie uppföljningsprocess.

Yrkandet

Det framgår tydligt av redovisningen att uppdragen om ordningsvakter (så kallade trygghetsvakter) och trygghetsvårdar har dragit ut på tiden och bromsats av nekade tillstånd från Polismyndigheten och rättslig prövning i Kamrarrätten. Intentionen i ursprungsförslaget har visat sig inte vara förenlig med nuvarande lagstiftning. Den variant som nu prövas med ansökan från enskilda ordningsvakter kräver, som Stadsledningskontoret beskriver, noggranna utredningar som beskriver lägesbild och särskilda behov av ordningshållande, något som tar tid och personella resurser. Det är också helt avhängigt av att tillstånd beviljas från Polismyndigheten. Det verkar alltså i dagsläget både resurskrävande och mycket osäkert om det överhuvudtaget kommer att gå att sätta förslaget med ordningsvakter under 2020.

De medel som avsattes för detta redan 2019 ligger nu oanvända hos Stadsledningskontoret, och tjänstepersonerna inväntar myndighetsbeslut som det inte finns någon tidsram för när dessa förväntas komma. För att inte vänta ännu längre utan faktiskt få till ett arbete för ökad trygghet i centrala delarna av staden skulle Göteborg istället kunna satsa dessa medel på något vi själva har rådighet över. Vi kan utveckla våra välfungerande uppsökande verksamheter och det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete som har byggts upp i gott samarbete med till exempel Polisen under många år. Dessa medel skulle kunna riktas om för att förstärka det uppsökande arbetet, exempelvis genom Fältgruppen City som redan nu jobbar med ungdomar i Nordstan och andra centrala delar av staden.

Därför föreslår vi rödgrönrosa att pilotprojektet ordningsvakter avbryts och de 6 miljoner kronor som avsatts för projektet överförs till Social Resursnämnd för att förstärka stadens trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete samt uppsökande verksamheter.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-03-12

Diarienummer 0996/19

Handläggare

Catharina Lindstedt

Telefon: 031 – 368 01 41

E-post: catharina.lindstedt@stadshuset.goteborg.se

Redovisning av uppdrag om införande av trygghetsvakter och trygghetsvärdar

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen godkänner för egen del redovisningen av kommunfullmäktiges uppdrag att dels tillsammans med berörda nämnder och bolag, utreda ett införande av trygghetsvakter för att öka tryggheten i kommunen och dels, att i samband med en utredning om införande av trygghetsvakter också utreda ett utökad införande av trygghetsvärdar. Ärendet återrapporteras till kommunfullmäktig i samband med ordinarie uppföljningsprocess.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige gav 2019-02-21 § 18 kommunstyrelsen i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder och bolag, utreda ett införande av trygghetsvakter för att öka tryggheten i kommunen till dess att kommunen har en starkare lokal närvaro av polisen. Utifrån den bakomliggande motionen (2018-01-18) och motionens remissvar (se handling nr 4, 2019-02-21) framgår att det med trygghetsvakter avses ordningsvakter. I samband med ovanstående uppdrag fick kommunstyrelsen också i uppdrag att utreda ett utökad införande av trygghetsvärdar samt ge förslag på rationell arbetsfördelning mellan dessa olika funktioner inom ramen för stadens trygghetsarbete.

Stadsledningskontorets utredning visar att det finns pågående uppdrag hos kommunstyrelsen (1324/17, 1621/18) där frågan om att utreda ett utökad införande av ordningsvakter omhändertas. Efter en redogörelse för aktuella ärenden hänvisas därför frågan om ett införande av ordningsvakter till dessa ärenden.

Utredningen om ett utökad införande av trygghetsvärdar samt ge förslag på rationell arbetsfördelning mellan den funktionen och ordningsvakterna visar att många faktorer påverkar vilka metoder och aktörer som fungerar mest effektivt i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Detta medför att effekten av arbetssätt och aktör kommer att skilja sig åt för olika situationer, områden, förvaltningar och bolag i Göteborgs Stad. För att ha möjlighet att implementera rätt brottsförebyggande och/eller trygghetsåtgärd i aktuellt område och situation är det därför nödvändigt att det finns aktuellt underlag i form av väl genomförda problembilder och orsaksanalyser.

Bedömning ur ekonomisk dimension

I budget för 2019 fanns det ca 6 mkr avsatta för införandet av ordningsvakter/väktare. Dessa medel finns kvar för att kunna användas för 2020. I dagsläget är det emellertid osäkert om dessa medel kommer att kunna användas till införandet av ordningsvakter eftersom något tillstånd för att förordna sådana ännu inte har beviljats av Polismyndigheten.

Trygghetsvärdar som finns i staden är till exempel anställda och arbetar i befintliga kanaler i Göteborgs Stads trygghetsarbete, exempelvis på uppdrag av bostadsbolagen eller inom skolan i det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

En upplevelse av ökad trygghet i Göteborgs Stad påverkar stadens invånare på ett positivt sätt. Ett arbete för att skapa och öka tryggheten är därför viktigt. Utformningen av arbetet är betydelsefullt eftersom barn, unga och gamla påverkas på olika sätt beroende av vilken typ av insatser staden gör i det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet. För att vara effektiv i det trygghetsfrämjande arbetet gentemot unga visar forskning att goda relationer behöver etableras mellan unga och vuxna som rör sig på samma platser. I det arbetet bör därför fokus ligga på dialog och relationsskapande insatser och där har det visat sig att trygghetsvärdar kan fylla en viktig funktion för att skapa trygghet. Äldre personer har man å andra sidan kunnat se öka sin upplevda trygghet genom uniformerad närvaro (se t.ex. Sahlin 2000).

Bilagor

1. Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2019-02-21 § 18
2. Redovisning av pilotprojekt ordningsvakter

Ärendet

Kommunfullmäktige har genom beslut 2019-02-21 givit kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och bolag, utreda ett införande av trygghetsvakter (ordningsvakter) för att öka tryggheten i kommunen tills dess att Göteborgs Stad har en starkare lokal närvaro av polisen. Samtidigt fick kommunstyrelsen i uppdrag att utreda ett utökat införande av trygghetsvärdar samt ge förslag på rationell arbetsfördelning mellan dessa olika funktioner inom ramen för stadens trygghetsarbete.

Beskrivning av ärendet

Av den motion (2018-01-18) som ligger till grund för uppdraget och från motionens remissvar framgår att det med trygghetsvakter avses ordningsvakter i det här ärendet. Hädanefter används därför begreppet ordningsvakter i tjänsteutlåtandet.

I utredningsarbetet har information inhämtats av tjänstepersoner som arbetar med frågan om trygghetsvärdar, ordningsvakter och/eller det brottsförebyggandet arbetet i staden. Representanter finns från stadsdelsförvaltningarna centrum och norra Hisingen, social resursförvaltning, Göteborgslokaler, grundskoleförvaltningen, Familjebostäder och trafikkontoret. I utredningsarbetet, framförallt kopplat till frågan om förordnande av ordningsvakter, har en nära dialog med Polismyndigheten skett.

Införande av ordningsvakter

Uppdraget att utreda införande av ordningsvakter för att öka tryggheten i kommunen är omhändertaget i kommunstyrelsens ärende (1324/17) som avser ansökan om förordnande av lokala ordningsvakter enligt 3 § lagen om ordningsvakter LOV, och i kommunstyrelsens ärende (1621/18) som avser att identifiera och redovisa sammanhängande områden som av trygghetsskäl lämpar sig för ansökan om att utgöra paragraf 3-områden. Dessa ärenden behandlar frågorna av införandet av ordningsvakter för att öka tryggheten och identifiering av områden som kan lämpa sig som paragraf 3-områden. I syfte att klarlägga hur frågeställningarna hänger ihop och varför de är avhängiga varandra kommer en kort redogörelse.

2017-09-14 gav kommunfullmäktige i uppdrag till kommunstyrelsen att hos Polismyndigheten ansöka om att områdena Brunnsparken, Gustaf Adolfs Torg intill angränsande kollektivtrafikhållplatser, Kanaltorget och Kronhusparken ska utgöra platser där ordningsvakter ska få förordnas enligt 3 § LOV. Efter utredningsförfarande, bland annat i samråd med Polismyndigheten, ansökte Göteborgs Stad därefter i maj 2018 om tillstånd att få förordna ordningsvakter enligt 3 § LOV inom de aktuella områdena. Polismyndigheten avtog ansökan i november 2018 och ansökan har varit föremål för rättslig prövning fram tills 2020-02-21 när Kammarrätten i Göteborg meddelade dom.

Enligt kammarrättens bedömning har kommuner och andra sakägare inte rätt att ansöka om att få förordna ordningsvakter eftersom LOV förutsätter att det är en enskild ordningsvakt som ansöker om förordnande. Polismyndigheten ska inte fatta särskilda beslut om förordnandeområden utan ska i stället inom ramen för ett och samma beslut pröva om aktuella områden uppfyller villkoren för förordnandeområde och om den enskilda ordningsvakt som ansökan avser uppfyller kvalifikationskraven. Göteborg Stad har valt att inte överklaga domen.

Mot bakgrund av att kammarrättens tolkning är i enlighet med gällande lagstiftning, bedöms det inte vara sannolikt att Högsta förvaltningsdomstolen i nuläget skulle meddela

prövningstillstånd. Lagstiftningen är dock gammal och ses för närvarande över inom ramen för en ny tillsatt statlig utredning, Av direktiven till utredningen ”Ett modernare och effektivare regelverk för ordningsvakter” framgår bland annat att regelverket för ordningsvakter ska ses över i syfte att modernisera och effektivisera regelverket och anpassa det till dagens förhållanden. Frågor som ska utredas är bland annat för vilka ändamål och vid vilka platser ordningshållning bör kunna utföras av ordningsvakter samt om det finns ytterligare uppgifter i ordningshållningen som ordningsvakt bör kunna utföra. Lagförslag ska lämnas den 21 maj 2021.

Utifrån att Polismyndigheten inom ramen för processen i kammarrätten uppgett att en ansökan från en kommun borde kunna prövas som ett förhandsbesked avseende om ordningsvakt kommer att kunna förordnas inom ett visst område har Göteborgs Stad i november 2019 ansökt om ett sådant förhandsbesked inom de av kommunfullmäktige beslutande områdena. Efter kammarrättens dom kommer ansökan om förhandsbesked nu att kompletteras från stadens sida med en ansökan från en upphandlad enskild ordningsvakt för att Polismyndigheten ska kunna pröva frågan om förordnandeområde enligt 3 § LOV. I dagsläget finns inte något närmare besked om när beslut kommer att kunna fattas.

Helene Odenljung (L) föreslog i en motion 2018-01-18, dvs. innan staden ansökt om förordnande enligt 3 § LOV inom de fyra områdena inom Vallgraven ovan, att kommunfullmäktige skulle besluta att ge kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och bolag utreda ett införande av trygghetsvakter för att öka tryggheten i kommunen till dess att kommunen har en starkare lokal närvaro av polisen. Motionen bifölls, vilket ledde till att kommunfullmäktige genom beslut 2019-02-19 gav kommunstyrelsen i uppdrag att utreda frågan, dvs. den här utredningen (0996/19).

2018-11-06, dvs. även detta innan Polismyndigheten avslagit stadens ansökan om att förordna ordningsvakter inom Vallgraven, beslutade kommunstyrelsen att ge stadsledningskontoret i uppdrag att identifiera och redovisa sammanhängande områden som av trygghetsskäl lämpar sig för ansökan om att utgöra paragraf 3-områden (1621/18). Ärendet delredovisades i juni 2019 utifrån de rättsliga omständigheter som då förelåg och kommunstyrelsen beslutade sedan i september 2019 att stadsledningskontoret fortsatt skulle få i uppdrag att utreda flera lämpliga paragraf 3-områden. Detta arbete pågår för närvarande i samverkan med Polismyndigheten där man tittar på områden i centrala delarna av staden som skulle kunna utgöra komplement till de områden som stadens tidigare ansökan omfattar.

Utifrån de principiella frågor som har prövats av kammarrätten där det nu blivit tydligt att det krävs att en enskild ordningsvakt ansöker om förordnandeområde enligt 3 § LOV behöver detta förfarande prövas, vilket kommer att göras inom ramen för den ansökan som Polismyndigheten har att pröva.

Även om arbetet med att ta fram områden som skulle kunna lämpa sig som förordnandeområden enligt 3 § LOV, pågår inom ramen för det uppdrag som kommunstyrelsen gett stadsledningskontoret så behöver de rättsliga förutsättningarna för anlitan av ordningsvakter vara klarlagda innan kommunen kan ta slutlig ställning till inom vilka områden det kan vara aktuellt. För att kommunen ska kunna gå vidare och genom enskilda ordningsvakter ansöka om förordnandeområden enligt 3 § LOV behövs en noggrann utredning avseende varje avgränsat område som bland annat ska innefatta

aktuell lägesbild där det tydligt framgår att det finns ett särskilt behov av ordningshållning av väsentlig betydelse ur allmän synpunkt. Ansökan ska grundas på underlag avseende vad kommunen redan gör på egen hand samt i samverkan med andra aktörer och varför detta inte är tillräckligt för att komma tillrätta med pågående ordningsstörningar. Det ska vidare röra sig om ordningsstörningar av den karaktär att det krävs personal med särskilda befogenheter och polisen ska inte ha tillräckliga resurser för att kunna upprätthålla ordningen inom de aktuella områdena. Det krävs alltså ett omfattande utredningsförfarande utifrån aktuella förhållanden, där inte minst de insatser som kommunen själv förfogar över behöver klarläggas och redogöras för utifrån de olika perspektiven trygghet, säkerhet och stadsmiljö innan ett område kan bedömas lämpligt att låta en ordningsvakt ansöka om att få förordnas enligt 3 § LOV inom utifrån trygghetsskäl.

Inom ramen för ovan diskuterade uppdrag (1324/17 och 1621/18) har stadsledningskontoret påbörjat ett pilotprojekt inför ett eventuellt införande av ordningsvakter enligt 3 § LOV. Pilotprojektet beskriver ramarna för vad som kommer att behöva genomföras (se bilaga).

Införande av trygghetsvärdar

Trygghetsvärdar regleras inte, till skillnad från till exempel ordningsvakter, av någon specifik lagstiftning. De har, i likhet med till exempel nattvandrare och volontärer, samma legala skydd att tillgå som envar i samhället. Det innebär att trygghetsvärdar har samma juridiska rättighet som envar att under vissa omständigheter gripa någon som begår eller har begått ett brott (Brottsbalkens 24 kap. 7 §) eller använda nödvärn (Brottsbalkens 24 kap. 1 §). Trygghetsvärdarna har således inget förstärkt rättsskydd och de har inga befogenheter att avvisa eller avlägsna personer. Trygghetsvärdar har inte heller något lagligt stöd att använda sig av skyddsutrustning. Det innebär bland annat att om en trygghetsvärd blir slagen i tjänsten så kan gärningspersonen inte dömas för våld mot tjänsteperson, vilket en gärningsperson kan bli om hen slår en ordningsvakt.

En trygghetsvärd genomgår, till skillnad från väktare och ordningsvakter, inte någon formell utbildning inom området. Inför anställning av en trygghetsvärd behöver arbetsmiljöfrågor klarläggas samt risk- och hotanalyser göras, utifrån att de kan komma att befinna sig i en utsatt situation i sitt arbete utan att ha några rättsliga befogenheter.

Frattaroli (2010) visar i sin forskning att trygghetsvärdar har större möjlighet i det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet med ungdomar än ordningsvakter, väktare eller annan uniformerad personal. En anledning är att ordningsvakter och väktare, vars arbetsuppgifter vanligtvis är av ett mer formellt slag, tenderar att inte ha samma resursmöjligheter att skapa en mer djupgående relation till unga.

Trygghetsvärdarna har möjligheter att arbeta relationsbyggande och på så vis förekomma problem innan de uppstår och därigenom öka den upplevda tryggheten i ett område. Det kan handla om att upptäcka tidiga tecken på social oro, stödja trygghetsfrämjande aktiviteter och andra förebyggande sociala insatser för att skapa trygghet i ett område. Trygghetsvärdarnas arbetsuppgifter bör därför framförallt handla om att bygga relationer, skapa dialog och att dessa kan behållas över tid (se t.ex. Frattaroli 2010).

Göteborgs Stad har anställt trygghetsvärdar inom bland annat bostadsbolagen där uppgiften är att finnas tillgängliga, skapa relationer med de boende och att samverka med övriga aktörer som finns där. Detta sker genom exempelvis trygghetsvandringar för att

visa invånarna att värdar finns i området. Trygghetsvärdarna har genom sin närvaro möjlighet att upptäcka tecken på oro och verka trygghetsfrämjande. De har också möjlighet att rapportera in avvikande saker så som brott, vandalisering, och annat som anses behövas redogöras. Trygghetsvärdarna i Göteborgs Stad samverkar med näringslivet. Förvaltnings AB Göteborgslokaler använder sig av trygghetsvärdar i syfte att trygghetsvärdarna i ett visst avgränsat område ska skapa och vidmakthålla goda relationer till närboende över tid. Grundskoleförvaltningen har anställda trygghetsvärdar på skolor för att öka tryggheten. Deras arbetsuppgifter kan bland annat handla om att finnas till hands på rasterna på skolgårdarna, i korridorerna eller anordna fritidsaktiviteter.

I vissa områden i Göteborgs Stad fungerar inte trygghetsvärdarnas arbete i den utsträckning som är tänkt på grund av att kriminella nätverk har sina baser där. I flera av dessa områden har kriminella tagit över den offentliga platsen, vilket bland annat har resulterat i att medborgare inte vågar gå ut och använda den service de har rätt till, att man väljer att inte anmäla brott och att det finns en obenägenhet att delta i rättsprocesser. Utifrån ett trygghetsperspektiv är därför en tydlig närvaro av olika funktioner i dessa områden av stor betydelse. Dessvärre har de kriminella aktörernas närvaro också resulterat i att stadens trygghetsvärdar inte vågar finnas tillgängliga eller agera på det sätt som är avsett. Det kan exempelvis handla om att de inte vågar gå in i trappuppgångar där kriminella brukar och säljer narkotika eller befinna sig på vissa platser under vissa tider.

Trygghetsvärdar används i flera andra kommuner i Sverige. I skånska kommuner används trygghetsvärdar alltmer och i vissa kommuner, t.ex. Lomma kommun, arbetar värdarna för att etablera kontakt och skapa relationer över tid och i andra kommuner, t.ex. Svedala kommun, är värdarna formellt utbildade väktare som framförallt utför rondering i skollokalerna efter stängning och åker på larm.

Arbetsfördelning mellan ordningsvakter och trygghetsvärdar

I Göteborgs Stad har stadsdelar, fackförvaltningar och bolag olika roller och ansvar i trygghetsarbetet, där stadsdelarna utgör en bas i stadens trygghets- och brottsförebyggande arbete utifrån sitt befolkningsansvar där flera välfärdstjänster ingår. Ansvar för inbegriper såväl förebyggande sociala insatser i samverkan med offentliga- och privata aktörer och civilsamhället som att finna åtgärder för att skapa trygga och trivsamma boendemiljöer, där har även bostadsbolagen ansvar.

Flera fackförvaltningar har uppdrag inom trygghetsområdet. Idrotts- och föreningsförvaltningen ska verka för att göteborgarna kan idrotta och ha en aktiv fritid och social resursförvaltning har ett övergripande ansvar för stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Förskole-, grundskole- och utbildningsförvaltningens demokratiska uppdrag att alla barn ska ha samma rättigheter till en trygg skolgång är också tydligt förankrat inom trygghetsområdet.

Mycket av det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet i Göteborgs Stad sker i samverkan med andra aktörer. Exempel på samverkanspartners är Polismyndigheten, näringslivsaktörer, hyresvärdar och civilsamhällets organisationer. Göteborgs Stad och Polismyndigheten har sedan 2010 en överenskommelse som reglerar arbetsformen mellan parterna. I den fastslås arbetsformen *Trygg-i* och dess olika metoder. Exempel på metoder är lokala lägesbilder, SSPF (Socialtjänst Skola Polis och Fritid) och SIG (Särskilda Insatsgrupper). Inom Trygg-i arbetet organiseras sedan 2015 den största delen av stadens övergripande och stödjande trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete. I

överenskommelsen fastställs även vilka samverkansstrukturer som parterna ska medverka i samt att en årlig genomgång av Göteborgs samlade problembild ska göras.

I forskningen (t.ex. Andershed, H. et al. 2015, Salmi et al. 2004) framgår att det inte finns en universell aktör eller ett arbetssätt som fungerar i ett brottsförebyggande och trygghetsskapande syfte. Trygghetsskapande åtgärder är inte nödvändigtvis brottsförebyggande och på samma vis påverkar brottsförebyggande åtgärder nödvändigtvis inte tryggheten nämnvärt. Anledningen är att målgrupp, problematik och områdets fysiska attribut spelar roll för vilken/vilka insatser som ger bäst effekt. Upplevd trygghet och otrygghet är subjektiv och varierar mellan individer och åldersgrupper, vilket innebär att det är av vikt att beakta vem som ska göras trygg. Områdets karaktär och förutsättningar påverkar vilka insatser som är effektiva eller inte. Exempelvis har forskning visat att trygghetsfrämjande insatser fungerar olika beroende på om området upplevs tryggt eller inte. I områden som redan upplevs som trygga har det visat sig att upplevelsen av otrygghet snarare ökar än fungerar som trygghetsfrämjande vid användandet av ordningsvakter medan de i andra situationer och områden, till exempel större offentliga områden, kan fungera effektivt i ett trygghetsfrämjande perspektiv (se t.ex. Sahlin 2000, Fratarolli 2010). I denna kontext blir det därför viktigt att reflektera över faktorer som till exempel kön och ålder, men också utifrån i vilket område det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet ska ske.

Förutom att olika yrkesroller har olika förutsättningar i det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet har studier från bland annat Balkin och Houlden också kunnat visa att effekten också påverkas av tjänstepersonens etnicitet, ålder, kön och dennes kunskap och bekantskap med området där hen ska verka. De som ska arbeta med det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet behöver uppfattas som legitima i sina yrkesroller och arbetsuppgifter. Om målgruppen inte anser att till exempel ordningsvakten eller trygghetsvärden uppfyller legitimitetskraven försvåras arbetet avsevärt och målgruppen kan till exempel vägra order och inte förflytta sig från platsen (se Länsstyrelsen i Skåne, 2018).

Ovanstående redogörelse visar att många faktorer påverkar vilka metoder det är som fungerar mest effektivt i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Detta medför att arbetssättet och vilken aktör som är mest effektiv kommer att skilja sig åt för olika situationer, områden, förvaltningar och bolag i Göteborgs Stad. Det är därför nödvändigt med en väl genomförd utredning till underlag för en aktuell plats som innefattar problembild där syftet klargörs och en genomförd orsaksanalys för att ha möjlighet att implementera rätt brottsförebyggande och/eller trygghetsåtgärd i det område och situation det gäller. I vissa fall kommer uniformerade ordningsvakter snarare skapa otrygghet än ha en positiv effekt medan trygghetsvärdar har möjlighet att arbeta trygghetsskapande och brottsförebyggande och i andra fall kommer det vara det motsatta.

Bortsett från att ordningsvakter och trygghetsvärdar är mer eller mindre effektiva i olika situationer, områden och för olika målgrupper så skiljer sig också rollen som de kan ha åt på grund av att de har olika befogenheter. Som beskrevs i tidigare avsnitt om trygghetsvärdar regleras inte de av lagstiftning utan de har samma legala skydd att tillgå som envar i samhället. Ordningsvakter har befogenheter enligt 13 § polislagen att omhänderta personer som är berusade eller uppträder störande på allmän plats. De ska i första hand försöka prata personer till rätta, men har befogenheter att använda våld, enligt 10 § polislagen, 24 kap. 7 § rättegångsbalken samt 24 kap. 2 § brottsbalken, om uppgiften

inte kan lösas på annat sätt. De lyder under Polismyndigheten och är skyldiga att lyda order från poliser. Polisen ansvarar för utbildning, förordning och tillsyn av ordningsvakter.

Ytterligare en aspekt att ta med är utrustning. Ordningsvakter har möjligheter att skydda sig genom den utrustning som de får använda i tjänsten (handfängsel och batong), vilket inte trygghetsvårdare har i samma utsträckning. Det innebär att trygghetsvårdare inte bör befinna sig på platser/områden där man gör en bedömning att utrustning behövs.

Ordningsvakter kan förordnas till tjänstgöring vid allmänna sammankomster som konserter och sportevenemang. Ordningsvakterna får även förordnas vid offentliga tillställningar som marknader, tävlingar, bad- och campingplatser och lokaler eller utrymmen med alkoholtillstånd. De förordnas även till säkerhetskontroller vid till exempel domstolar. I övrigt existerar undantagsregeln 3§ LOV som innebär att ordningsvakter endast får förordnas i andra fall om ett särskilt behov förekommer som anses vara av väsentlig betydelse ur allmänhetens synpunkt. Ordningsvakternas arbetsuppgifter handlar inte om att ta över polisiära arbetsuppgifter utan ska ses som ett komplement till Polismyndighetens arbete genom att vara på plats och i nära samverkan med polisen bidra till att upprätta den allmänna ordningen under de tider som polisen själv inte har möjlighet att vara på plats där ordningsstörningarna sker.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontorets bedömning är att uppdraget vad gäller utredning av ett införande av ordningsvakter för att öka tryggheten i kommunen är omhändertaget i två befintliga ärenden från kommunstyrelsen. Dels i ärendet (1324/17) som avser ansökan om förordnande av lokala ordningsvakter enligt 3 § LOV och dels i kommunstyrelsens ärende (1621/18) som avser att identifiera och redovisa sammanhängande områden som av trygghetsskäl lämpar sig för ansökan om att utgöra paragraf 3-områden. Detta uppdrag hänvisas därför till dessa ärenden.

Utredningen om ett utökat införande av trygghetsvårdare samt ge förslag på rationell arbetsfördelning mellan trygghetsvårdare och ordningsvakter visar att många faktorer påverkar vilka metoder och aktörer som fungerar mest effektivt i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet.

Göteborgs Stad har i dag anställda trygghetsvårdare i de kommunala bostads- och fastighetsbolagen och även i vissa skolor. De arbetar framförallt med dialog- och relationsskapande uppgifter och har i sina arbetsuppgifter möjligheten att upptäcka tecken på oro och verka trygghetsfrämjande. Det är också den typen av arbetsuppgifter som är mest effektiv för trygghetsvårdare eftersom de inte har någon formell utbildning som till exempel väktare eller ordningsvakter har och de regleras inte heller av någon specifik lagstiftning utan har samma legala skydd att tillgå som envar i samhället. Inför anställning av en trygghetsvårdare är det viktigt att arbetsmiljöfrågor klarläggs samt att risk- och hotanalyser görs eftersom de kan komma att befinna sig i en utsatt situation i sitt arbete utan att ha några rättsliga befogenheter. I detta arbete behöver det också riskbedömas utifrån vilket område i Göteborgs Stad de ska arbeta i.

Är behovet och syftet således av mer dialog- och relationsskapande karaktär är trygghetsvårdare mer effektiva än ordningsvakter. Behövs däremot befogenheter för att kunna avvisa, avlägsna eller omhänderta personer som är berusade eller uppträder

störande på allmän plats är ordningsvakter mer effektiva eftersom de har befogenheter att göra det enligt 13 § polislagen. Ordningstvakternas arbetsuppgifter handlar dock inte om att ta över polisiära arbetsuppgifter utan ska ses som ett komplement till Polismyndighetens arbete.

Områdets karaktär och förutsättningar har också betydelse för vilken insats som är mest effektiv. I en del områden kommer vissa trygghetsfrämjande insatser inte ge någon effekt medan de i andra områden är effektiva. Stadsledningskontoret gör därför bedömningen att det är nödvändigt med väl genomförda utredningar till underlag för varje given plats. Dessa bör bygga på problembilder där syftet klargörs och genomförda orsaksanalyser för att ha möjlighet att implementera rätt brottsförebyggande och/eller trygghetsåtgärd i det område och för den situation det gäller.

När det gäller arbetsfördelning mellan ordningstvakter och trygghetsvårdare skiljer sig, som beskrivits ovan, förutsättningarna åt avseende hur dessa kan anlitas och var de är som mest effektiva. Trygghetsvårdare kan Göteborgs Stad själv välja att använda sig av utifrån en ändamålsenlig prövning kopplad till område och situation. Här har staden också befogenheter att bestämma hur dessa personer ska arbeta trygghetsfrämjande, vilket även kan medföra att brott förebyggs. Så är inte fallet med ordningstvakter, där det krävs tillstånd för att få förordna ordningstvakter från Polismyndigheten utifrån syftet att det finns ett särskilt behov av ordningshållning av väsentlig betydelse ur allmän synpunkt. Inför en ansökan om sådant tillstånd krävs som ovan framgår ett omfattande förarbete för att beskriva behovet utifrån aktuell lägesbild. I förarbetet behöver det framför allt framgå vad staden redan gör själv och gör tillsammans med andra aktörer för att komma tillrätta med ordningsstörningarna och varför det inte är tillräckligt för att tillgodose behovet. Göteborgs Stad förfogar således över frågan att ansöka om att få förordna ordningstvakter inom ett specifikt avgränsat område, men det är sedan upp till Polismyndigheten, som har det lagstadgade ansvaret för upprätthållande av allmän ordning, att bedöma om förutsättningarna är uppfyllda. De erfarenheter Göteborgs Stad har hittills av arbetet att ansöka om att få förordna ordningstvakter enligt 3 § LOV är att det inför att en sådan ansökan görs krävs ett gediget utredningsförfarande, som tar tid och kräver personella resurser. Därtill är de rättsliga förutsättningarna för när ordningstvakter ska kunna förordnas av en kommun för att upprätthålla ordning på allmänna platser fortfarande oklara.

Staden har dock inte befogenhet att anlita ordningstvakter även om de skulle vara att föredra inom vissa områden utifrån aktuell problembild om Polismyndigheten inte har gett tillstånd.

Gabriella Nässén

Eva Hessman

Chef Trygghet och Säkerhet

Stadsdirektör

Motion av Helene Odenjung (L) om att införa trygghetsvakter i Göteborg

§ 18, 0523/18

Beslut

Enligt kommunstyrelsens förslag:

1. Den av Helene Odenjung väckta motionen bifalles med hänvisning till SDN Västra Göteborgs yttrande och yrkandet från S den 16 januari 2019.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag, att tillsammans med berörda nämnder och bolag, utreda ett införande av trygghetsvakter för att öka tryggheten i kommunen tills dess att vi har en starkare lokal närvaro av polisen.
3. I samband med en utredning om införande av trygghetsvakter också utreda ett utökat införande av trygghetsvärdar samt ge förslag på rationell arbetsfördelning mellan dessa olika funktioner inom ramen för stadens trygghetsarbete.
4. Utredningen genomförs i nära dialog med polisen.

Tidigare behandling

Bordlagt den 31 januari 2019, § 24.

Handling

2019 nr 4.

Yrkanden

Abdullahi Mohamed (MP), Stina Svensson (FI) och Erik Norén (V) yrkar bifall till förslaget från V i kommunstyrelsen.

Helene Odenjung (L), Ann-Sofie Hermansson (S), Mattias Tykesson (M), Jörgen Knudtzon (KD) och Jörgen Fogelklou (SD) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer propositioner på yrkandena och finner att kommunstyrelsens förslag bifallits. Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: ”Ja för bifall till kommunstyrelsens förslag. Nej för bifall till Abdullahi Mohameds m fl yrkande”.

Omröstningen utfaller med 62 Ja mot 19 Nej. Hur var och en röstar framgår av bilaga 8.

Protokollsanteckning

Saida Hussein (S) antecknar till protokollet att hon rätteligen skulle avstått från att rösta.

Protokollsutdrag skickas till

Social resursnämnd
SDN Norra Hisingen
SDN Centrum
SDN Västra Göteborg
Idrotts- och föreningsnämnden
Förvaltnings AB GöteborgsLokaler
Kommunstyrelsen

Dag för justering

2019-03-06

Vid protokollet

Sekreterare

Lina Isaksson

Ordförande

Anneli Rhedin

Justerande

Bosse Parbring

Justerande

Jörgen Knudtzon

BILAGA 8

Ärende: 17

Ärendemening: Motion av Helene Odenjung (L) om att införa trygghetsvakter i Göteborg

Ja: 62   Nej: 19   Avstår: 0   Frånvarande: 0

Ledamot	Parti	Plats	Funktion	Resultat
Aslan Akbas	S	49	Ledamot	Ja
Bo Anderssen	L	20	Ersättare	Ja
Jonas Attenius	S	37	Ledamot	Ja
Jesper Berglund	V	15	Ersättare	Nej
Torkel Bergström	D	54	Ersättare	Ja
Daniel Bernmar	V	11	Ledamot	Nej
Maria Berntsson	KD	44	Ledamot	Ja
Jessica Blixt	D	56	Ledamot	Ja
Ulf Boström	D	69	Ledamot	Ja
Jenny Broman	V	12	Ledamot	Nej
Emmyly Bönfors	C	34	Ledamot	Ja
Jennifer Cardell	S	62	Ersättare	Ja
Ulf Carlsson	MP	40	Ersättare	Nej
Sara Carlsson Hägglund	V	13	Ersättare	Nej
Peter Danielsson	D	76	Ledamot	Ja
Axel Darvik	L	31	Ledamot	Ja
Jan-Olof Ekelund	D	64	Ledamot	Ja

Håkan Eriksson	V	3	2:e v Ordf	Nej
Eva Flyborg	L	32	Ledamot	Ja
Ann Catrine Fogelgren	L	21	Ledamot	Ja
Jörgen Fogelklou	SD	81	Ledamot	Ja
Pär Gustafsson	L	2	1:e v Ordf	Ja
Sofie Gyllenwaldt	M	29	Ledamot	Ja
Naod Habtemichael	C	33	Ledamot	Ja
Håkan Hallengren	S	61	Ledamot	Ja
Bengt-Åke Harrysson	D	66	Ledamot	Ja
Ann-Sofie Hermansson	S	35	Ledamot	Ja
Christer Holmgren	M	5	Ledamot	Ja
Saida Hussein	S	50	Ersättare	Ja
Christer Hätting	SD	71	Ledamot	Ja
Gertrud Ingelman	V	25	Ledamot	Nej
Emmali Jansson	MP	24	Ledamot	Nej
Marina Johansson	S	36	Ledamot	Ja
Axel Josefson	M	10	Ledamot	Ja
Shahbaz Khan	S	46	Ledamot	Ja
Magnus Kindmark	S	63	Ersättare	Ja
Agneta Kjaerbeck	SD	70	Ledamot	Ja
Hanna Klang	V	26	Ledamot	Nej
Jörgen Knudtzon	KD	43	Ersättare	Ja
Lena Landén Ohlsson	S	74	Ledamot	Ja

David Lega	KD	45	Ledamot	Ja
Susanne Ligander Sillberg	S	75	Ledamot	Ja
Karin Lindberg	D	67	Ledamot	Ja
Birgitta Lindgren Karlsson	D	68	Ersättare	Ja
Hampus Magnusson	M	9	Ledamot	Ja
Nina Miskovsky	M	8	Ledamot	Ja
Ali Moeeni	S	48	Ledamot	Ja
Abdullahi Mohamed	MP	38	Ledamot	Nej
Henrik Munck	D	55	Ledamot	Ja
Sabina Music	C	42	Ledamot	Ja
Erik Norén	V	27	Ledamot	Nej
Helene Odenjung	L	22	Ledamot	Ja
Toni Orsulic	M	18	Ledamot	Ja
Bosse Parbring	MP	39	Ledamot	Nej
Karin Pleijel	MP	23	Ledamot	Nej
Rasmus Ragnarsson	SD	79	Ersättare	Ja
Admir Ramadanovic	S	51	Ledamot	Ja
Jonas Ransgård	M	7	Ledamot	Ja
Anneli Rhedin	M	1	Ordförande	Ja
Mariette Risberg	D	52	Ledamot	Ja
Amalia Rud Pedersén	S	58	Ersättare	Ja
Reger Shafik	S	60	Ersättare	Ja
Yvonne Stafrén	SD	77	Ledamot	Ja

Teysir Subhi	FI	73	Ledamot	Nej
Anders Sundberg	M	17	Ledamot	Ja
Anders Svensson	M	30	Ledamot	Ja
Stina Svensson	FI	72	Ledamot	Nej
Pernilla Taxén Börjesson	SD	78	Ledamot	Ja
Kristina Tharing	M	6	Ledamot	Ja
Björn Tidland	SD	80	Ledamot	Ja
Mattias Tykesson	M	19	Ledamot	Ja
Frida Tånghag	V	28	Ledamot	Nej
Åse-Lill Törnqvist	MP	4	Ledamot	Nej
Åse Victorin	D	65	Ledamot	Ja
Mariya Voyvodova	S	47	Ledamot	Ja
Mikael Wallgren	V	16	Ledamot	Nej
Martin Wannholt	D	57	Ledamot	Ja
Camilla Widman	S	59	Ledamot	Ja
Johan Zandin	V	14	Ledamot	Nej
Veronica Öjeskär	D	41	Ledamot	Ja
Per Anders Örtendahl	D	53	Ersättare	Ja

Redovisning av pilotprojekt ordningsvakter

Inom ramen för uppdragen med dnr 1324/17 och dnr 1621/18 har stadsledningskontoret påbörjat ett pilotprojekt för att kunna anlita ordningsvakter för tjänstgöring i förordnandeområden enligt 3 § lagen (1980:578) om ordningsvakter, LOV. Här följer en övergripande redovisning av vilka delar som behöver finnas med i detta arbete.

Bakgrund

För en sammanfattning av de uppdrag som stadsledningskontoret har utrett rörande frågor kring förordnandet av ordningsvakter och lämpliga områden för ordningsvakter att verka i staden enligt LOV 3 § hänvisas till tjänsteutlåtandet (dnr 0996/19).

Syfte och mål

Staden har ett övergripande mål att Göteborg ska vara en trygg och säker stad. En förhöjd närvaro av personella resurser bedöms ge en ökad trygghet för alla människor som vistas på de geografiska platserna i centrala staden som omfattas av de områden som det till en början är aktuellt att ansöka om förordnade av ordningsvakter enligt 3 § LOV inom. Ett förordnande av ordningsvakter utifrån ett särskilt behov av ordningshållning i vissa geografisk avgränsade områden syftar till att stärka kommunens trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete.

Polismyndigheten har ansvar för upprätthållande av allmän ordning och brottsförebyggande arbete. Göteborgs Stad och polisen i Storgöteborg samverkar bland annat utifrån modellen Trygg-i Göteborg. Parternas samverkan regleras i skriftlig överenskommelse och vid behov sluter även Göteborgs Stad och polisområde Storgöteborg särskilda verksamhetsavtal.

De ordningsvakter kommunerna nu vill kunna anlita ska fungera som ett komplement till Polismyndighetens arbete genom att vara på plats och i nära samverkan med polisen bidra till att upprätta den allmänna ordningen under de tider som polisen själv inte har möjlighet att vara på plats där ordningsstörningarna sker. Det handlar således varken om att ta över polisiära uppgifter eller att täcka upp för polisens brister, utan om att sätta in kompletterande resurser inom ramen för samverkan mellan myndigheterna. Detta utifrån stadens och allmänhetens intresse av att tryggheten på platserna ökar.

Ordningsvakterna ska arbeta kontaktskapande med personer som vistas inom områdena och på så sätt göra ett bra trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete.

Ordningsvakter i andra kommuner (omvärldsbevakning)

I cirka 55 av landets kommuner finns patrullerande ordningsvakter på offentliga platser.¹ Stockholm stad har ett långtgående och omfattande projekt gällande ordningsvakter inom ett stort antal LOV 3 § områden i många delar av Stockholms stad samt i dess kranskommuner, totalt uppgår antalet ordningsvakter som förordnats i LOV 3 § områden på uppdrag av kommunen till drygt 90 st. Uppsala kommun har också startat igång ett

¹ Hagström, Per, *Med vakter i patrullen* (2019), polistidningen.se

uppdrag med ordningsvakter inom några beviljade LOV 3 § områden. Ordningsvakter i kommunalt uppdrag finns också i flera skånska kommuner, bland annat i Landskrona och Lomma kommun. I Malmö stad har det pågått en utredning i dialog med polisen för att utreda möjligheten att komplettera polisens arbete med kommunala ordningsvakter. Planeringen inför introduktion av ordningsvakter fortskrider i Malmö stad med förhoppning att de ska kunna börja patrullera i staden innan årsskiftet.

Presentation av pilotprojekt i Göteborgs Stad

I 2019-års budget fanns det ca 6 mkr avsatta för införandet av ordningsvakter/väktare. Dessa medel finns kvar för att kunna användas under 2020. Stadsledningskontoret har påbörjat ett arbete med att kartlägga vilka åtgärder som måste genomföras inom ramen för ett pilotprojekt för införande av ordningsvakter enligt LOV 3 § om/när det aktualiseras. Denna redovisning är på en övergripande nivå, där stadsledningskontoret har identifierat vilka uppdrag och funktioner som behöver ingå i arbetet.

Intern kompetens och arbetsuppgifter

Stadsledningskontoret är huvudansvarig för genomförandet av pilotprojektet. Arbetsuppgifter som kommer ingå i uppdraget är samverkan med interna och externa parter i uppstartsfasen och sedan löpande under pilotprojektets gång, planering inför förnyad konkurrensutsättning inom ramavtalet för bevakningstjänster avseende ordningsvakter som ska arbeta inom LOV 3 § områden, utformning av utbildning och därefter löpande kontakt och avstämningsmöten med vaktbolag, Polismyndigheten och andra intressenter under projektets gång.

Stadsledningskontorets juridiska avdelning bistår som sakkunniga avseende det rättsliga förfarandet vid exempelvis ansökan om förordnandeområden och därefter löpande när behov uppstår. Behovet av ordningsvakter måste matchas mot den budget som finns anslagen för ändamålet i samråd med stadsledningskontorets ekonomiavdelning.

Prövning av förordnandeområden och upphandling av avtal

Kammarrätten i Göteborg har i dom 2020-02-21 bedömt att kommuner och andra sakägare inte har rätt att ansöka om att få förordna ordningsvakter eftersom LOV förutsätter att det är en enskild ordningsvakt som ansöker om förordnande. Polismyndigheten ska inte fatta särskilda beslut om förordnandeområden utan ska i stället inom ramen för ett och samma beslut pröva om aktuella områden uppfyller villkoren för förordnandeområde och om den enskilda ordningsvakt som ansökan avser uppfyller kvalifikationskraven.

Polismyndighetens centrala rättsenhet kommer att utfärda riktlinjer för hur prövningen avseende förordnanden enligt 3 § LOV kommer att gå till. Riktlinjerna är inte klara ännu, men enligt uppgift från Polismyndigheten i Västs rättsenhet kommer ansökningar från juridiska personer inte att prövas, utan det krävs en ansökan från en enskild person som vill bli förordnad som ordningsvakt i det aktuella området. Det vill säga den enskilde ordningsvakt som ska arbeta inom ett LOV 3 § område får ansöka om ett sådant förordnande hos Polismyndigheten och kan då lägga stadens beskrivning av behovet av särskild ordningshållning till grund för sin ansökan.

Utifrån att Polismyndighetens uppfattning tidigare varit att en ansökan från en kommun borde kunna prövas som ett förhandsbesked avseende om ordningsvakt kommer att kunna

förordnas inom ett visst område har Göteborgs Stad i november 2019 ansökt om ett sådant förhandsbesked inom de av kommunfullmäktige beslutande områdena inom Vallgraven. Polismyndigheten har påbörjat handläggningen avansökan, där lokalpolisområde Centrum och polisområde Storgöteborg tillstyrkt behovet av ordningsvakter i yttranden till rättsenheten. För att stadens ansökan om förhandsbesked nu ska kunna prövas och inte avvisas kommer staden komplettera med ansökningar från upphandlade enskilda ordningsvakt/er om att förordnas tjänstgöring inom de områden som staden anser ska utgöra LOV 3 §. Det blir då en formell ansökan från ordningsvakt där staden också ska betala ansökningsavgift per ordningsvakt som ansöker om förordnande. Det finns i dagsläget inte något besked om hur lång tid det kan ta innan ansökan kommer att kunna prövas.

Stadsledningskontoret kommer att initiera en förnyad konkurrensutsättning inom ramavtalet för bevakningstjänster för att upphandla ordningsvakter för uppdraget att arbeta inom LOV 3 § områden.

Samverkansfunktioner

Stadsledningskontoret kommer att involvera flera parter för att arbetet med att införa ordningsvakter i kommunal tjänst ska kunna bedrivas så effektivt och ändamålsenligt som möjligt utifrån det övergripande målet att Göteborg ska vara en trygg och säker stad.

Polismyndigheten

En viktig aktör i stadens arbete med ordningsvakter är Polismyndigheten, då ordningsvakterna kommer att komplettera polisiära resurser i LOV 3 § områdena baserat på den lokala problembilden. Stadsledningskontorets arbete med införandet av kommunala ordningsvakter måste stämmas av med Polismyndigheten för att nå konsensus kring formerna för arbetet. Ordningsvakterna ska ha nära samverkan med polisen under de tider de är i tjänst, förslagsvis genom att de i möjligaste mån har gemensamma utsättningar före passen och/eller möten under pågående pass. Det kan även bli aktuellt att Polismyndigheten tillhandahåller någon del av en introduktionsutbildning för ordningsvakterna. När arbetet är igång kommer regelbundna möten mellan polisen, upphandlat vaktbolag och representanter från staden att genomföras.

Social Resurs

Social resursförvaltning, med sitt övergripande ansvar för stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete, är en part med vilken samverkan kommer att behöva ske löpande.

Stadsdelsförvaltning Centrum

De förordnadeområden Göteborg Stad i nuläget har ansökt om ligger i stadsdelsförvaltning Centrums geografiska område och därför kommer stadsdelen finnas med som en viktig part för samverkan.

Upphandlat vaktbolag

Enligt arbetsmiljölagen innebär en anställning att det är arbetsgivaren som ansvarar för att förebygga ohälsa och olycksfall. Det är även arbetsgivarens uppgift att tillhandahålla den utrustning som behövs för att uträtta arbetsuppgifter. Vid upphandling ställer arbetsgivaren istället krav på att leverantören ska följa arbetsmiljöverkets lagar och

regler.² Det kommer således vara det upphandlade vaktbolaget som kommer att ha arbetsmiljöansvaret för ordningsvakterna inom stadens begärda LOV § 3 områden. Stadsledningskontoret kommer att anlita ett vaktbolag för att tillhandahålla ordningsvaktstjänsten genom förnyad konkurrensutsättning inom ramavtalet för bevakningstjänster.

Stockholm stad och Malmö stad

Stadsledningskontoret har etablerat kontakt med nyckelpersoner inom Stockholm stad och Malmö stad som är insatta i respektive kommuns projekt med kommunala ordningsvakter, för att få utökad kunskap och dra lärdom av andra storstadskommuners arbete på temat.

Utbildning

Den som vill jobba som ordningsvakt måste genomgå grundläggande tester och sedan gå en grundutbildning på 80 timmar, med krav på fortbildning var tredje år.

Polismyndigheten utbildar ordningsvakter och det finns för närvarande även några auktoriserade utbildningsföretag som innehar tillstånd att genomföra grundutbildning för blivande ordningsvakter.³

Göteborgs Stad avser att utbilda ordningsvakterna inom de områden som utifrån stadens perspektiv är aktuella att ha kunskap om för ett trygghetsfrämjande, relationsskapande och konflikthanterande arbete. Utbildningen kommer att omfatta några dagar.

I sammanhanget kan en jämförelse göras med Stockholm stad som genomför en egen kompletterande introduktionsutbildning för sina kommunala ordningsvakter. Utbildningen är tre veckor lång och innehåller diverse ämnen där både Polismyndigheten, kommunen och Region Stockholm tillhandahåller olika utbildningsmoment. Stockholm stad har en kravställan på att samtliga ordningsvakter som jobbar för staden ska ha genomgått deras speciella utbildning.

Tillhandahållandet av en utbildning motsvarande Stockholm stads skulle kunna bli kostsam utifrån den händelse att befintliga ordningsvakter avslutar sin anställning och nya måste utbildas i deras ställe. En annan aspekt är att det skulle kunna ske ett leverantörsbyte vid förnyad upphandling av tjänsten och då skulle introduktionsutbildningen behöva genomföras för samtliga ordningsvakter hos den nya leverantören. Stadsledningskontoret bedömer inte att det är aktuellt med en lika omfattande utbildningsinsats som den Stockholm har utifrån dessa aspekter i kombination med Göteborgs Stads småskaliga införande av ordningsvakter i ett första skede. Inom ramen för pilotprojektet bör utbildningen fokusera på kunskap som befrämjar värden inom det trygghetsfrämjande, relationsskapande och konflikthanterande arbetet.

Uppföljning och utvärdering

Stadsledningskontoret kommer löpande att följa upp och utvärdera stadens arbete med ordningsvakter i kommunal tjänst. Uppföljningen kommer att ske genom

---

² Arbetsmiljölagen (AML 1977:1160) tillgänglig via arbetsmiljöverkets hemsida: <https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/lagar-och-regler-om-arbetsmiljo/arbetsmiljolagen> (hämtad 2020-03-09 kl 10:10).

³ Information tillgänglig via Polismyndighetens hemsida: <https://polisen.se/lagar-och-regler/ordningsvakter/ordningsvakt-utbildning/> (hämtad 2020-03-09 kl 14:14).

statistikinhämtning avseende olika typer av ingripanden, anmälda ordningsstörningar, rapportering om skadegörelse, serviceåtgärder till allmänheten etc. Utifrån allmänhetens förväntningar på Göteborgs Stad som kommun bör fokus och uppdrag för ordningsvakter i kommunal tjänst ligga på trygghets- och säkerhetsfrågor och framförallt beröra det förebyggande arbetet samt motverkande av ordningsstörningar.